

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Naš cesar bolan.

V nedeljo in ponedeljek so raznesli brzjavijo po svetu vest, da je naš cesar bolan vsled prehlajenja. Ta vest je z žalostjo napolnila vse avstrijske prebivalce, ki ljubijo in spoštujejo dobrega vladarja. — Najnovejše vesti pa pravijo, da se je cesarju zdravje znatno izboljšalo. Vročina je ponehala in cesar je dobil zopet tek. Kljub svoji bolezni pa cesar ni opustil svojih navad in vstajal kakor navadno ob štirih zjutraj ter tudi sprejemal v avdijenci.

Cesar bo letos dopolnil 84 let svoje starosti, zato ni čuda, da pri taki starosti bolezen ne izostane. Ker so zdravniki konstatirali, da se zdravje vedno izboljšuje, smo trdno uverjeni, da ne bo nič hudega. Cesar je nameraval ta petek potovati v Budimpešto, da otvori zasedanje delegacij. Zdaj je že dognana stvar, da cesar tega ne bo storil, ampak da ga bo pri sprejemu delegacij nadomestoval prestolonaslednik Franc Ferdinand. Cesarjeva bolezen je vzbudila mnogo skrbi ne samo med avstrijskimi državljani, marveč tudi zunaj naše države. Poroča se, da se je občinstvo zlasti v Parizu in Berlinu zelo zanimalo za bolezen našega cesarja.

Gotovo je, da prehlajenje našega cesarja ni brez nevarnosti. Že pred leti je bil cesar zbolel in tudi takrat je vse s skrbjo zrl v Schönbrunn. Celih 80 let je bil cesar zdrav, samo v zadnjih letih je tudi njega napadlo. Ne samo starost, marveč tudi neprestano delo je oslabilo njegove moči, da je bil bolj dostopen zunanemu, zlasti vremenskim vplivom. Prehladil se je pri sprejemu nemškega cesarja na kolidvoru. Že takrat se je pojavil lahen nahod, toda vladar se je za to malo brigal. Nestanovitno pomladno vreme mu je zdravje poslabšalo, cesar pa le ni popustil svojega navadnega dela. Tudi danes še, ko je njegova bolezen resnejša, si ne privoščiti miru. Po zadnjih uradnih vesteh pa je upati, da se vladarju v kratkem obrne na bolje.

Notranjskim volilcem v preudarek.

Čez dober mesec bo Notranjska volila svojega državnega poslanca na mesto pokojnega kanonika dr. Žitnika.

Notranjska ni bila nikdar klerikalna in tudi danes ni klerikalna. Naš notranjski kmetovalec — pa klerikalen? Kaj še! Naš kmetovalec je skozinsko naprednega mišljenja, je zelo inteligenten in prav nič tercijski in ker ni samo kmetovalec, nego tudi trgovec, je zelo praktičen in tizen. Med tem, ko so si klerikalci druge kmečke okraje na Kranjskem pridobili z vero, je dognana stvar, da so si Notranjsko priborili s svojimi posojilnicami, to je z dovoljevanjem posojil brez varnosti. Še nemška šparkasa v Ljubljani je posodila svoj čas klerikalcem denar, da so ž njim zavojevali Notranjsko.

Gospodarska odvisnost je velika moč in klerikalci so to moč dobro izkoristili. Vrhu tega so obljubljali kmečkemu prebivalstvu zlate gradove in notranjski kmetovalec, ki ima tako težko življenje, je ravnal kot praktičen človek, ko je svoje pravo mišljenje žrtvoval in pri volitvah šel s klerikalci.

Mnogo let zastopajo sedaj klerikalni poslanci našo Notranjsko in v tem času je kmečko prebivalstvo imelo priliko spoznati, da so obljube največkrat le prazne besede. Razočaranje našega kmetskega ljudstva je splošno. Tri poslance imamo z vipavskim vred v deželni zboru, a kaj je dežela za nas storila? Za itak bogato Gorenjsko je razmetala milijone, za notranjske okraje pa ima komaj nekaj kron, le vedno same obljube. A kako naj bo drugače. Deželna sredstva so majhna in poslanci se skoro stepo, kateri okraj naj kaj dobi; seveda imajo vplivni in vodilni močje vse drugačen vpliv, kakor naši ubogi trije notranjski deželni poslanci, in vsled tega porabi dežela razpoložljivi denar za druge okraje in so notranjski okraji v vsakem oziru prikrajšani.

Za državnega poslanca smo imeli dokaj let pokojnega Žitnika. Ljudje so ga radi volili, ker je bil osebno simpatičen, dober in pošten mož in se je mnogo trudil za okraj, četudi ni mogel nič večjega doseči.

Zdaj bo treba voliti novega poslanca. Neodvisni kmetski volilci so postavili svojega kandidata, moža iz naše srede, moža, ki ga pozna cela Notranjska kot umnega gospodarja, postojnskega župana Josipa Lavrenčiča, medtem ko klerikalci v celi Notranjski niso mogli dobiti primerne moža in so morali postaviti za kandidata mladega moža, ki je po svojem poklicu uradnik deželne odbora in bo kot poslanec seveda kimavec, kakor so naši sedanj trije deželni poslanci.

Notranjci imamo velike gospodarske interese, drugih interesov naši okraji pravzaprav sploh nimajo, in zato potrebujemo poslanca, ki ima voljo in zmožnost, zastopati v državnem zboru naše gospodarske koristi. Da ima postojnski župan gosp. Josip Lavrenčič te zmožnosti, to ve cela Notranjska, ali jih pa ima tudi klerikalni kandidat dr. Pogačnik? Pokazal jih še ni in mi tudi dvomimo, da bi jih imel. Dr. Pogačnik je uradnik in zna morda prav dobro reševati akte, ali v gospodarskih stvareh je brez dvoma ničla.

Če bodo notranjski volilci pri volitvi glasovali po svojem prepričanju, potem ne morejo oddati svojih glasov drugemu, kakor kandidatu neodvisnih kmetovalcev, postojnskega županu Lavrenčiču, ker je njegova oseba jamstvo, da bo krepko in energično, spretno in dosledno zastopal naše gospodarske interese, medtem ko bo dr. Pogačnik le statist v državnem zboru in tudi pri najboljši volji ne bo nič storil, ker je v gospodarskih vprašanjih povsem neizveden.

Neodvisni notranjski kmetovalci, ki smo popolnoma samostojno postavili postojnskega župana Josipa Lavrenčiča za kandidata, vemo dobro, da bi naš kandidat sijajno zmagal, če bo ljudstvo glasovalo po svojem prepričanju. Treba pa je ljudstvo vzdriniti. Notranjci so tekom let

doživeli velika razočaranja. Kaj so klerikalci vse obetali — in kaj so izpolnili? To razočaranje povzročilo tisto nesrečno apatijo, ki ponavlja pri vsaki volitvi: »Saj je vse eno.« To apatijo pregnati, to je poglobljena težava. Z marljivo agitacijo se da to doseči.

RAZGLED PO SVETU.

Bolezen našega cesarja.

Zadnje vesti. V četrtek zjutraj je bilo izdano sledeče oficijozno poročilo: Nočni mir je bil danes znatno moten vsled kašlja. Katarični pojavi obstajajo še v istem obsegu naprej. Čilost in apetit sta zadovoljiva. Cesar je dopoldne precej dobro prebil. Srce funkcionira normalno, apetit dober, dihanje nekaj pospešeno. Cesar je precej izmučen.

Sestanek našega in italijanskega zunanjega ministra v Opatiji.

O tem sestanku se je izdalo uradno poročilo. O tem sestanku se je izdalo uradno poročilo italijanskega zunanjega ministra avstro-ogrskega kolegu v Opatiji v zadnjih dnevih, je nudil obema državnikom zaželeno priliko za daljšo in temeljito izmenjavanje misli, ne samo v splošnem političnem položaju, marveč tudi v vseh onih vprašanjih, ki se posebno tikajo razmerja med Avstro-Ogrsko in Italijo. V razgovorih med obema ministroma se je pokazalo zopet ono popolno soglašanje v naziranju, ki je vedno pospeševalo interese obeh držav in ki je v zadnji balkanski krizi pripomoglo do mirne rešitve. — Spoznavajoč zadovoljive uspehe te politike in navdana popolnega medsebojnega zaupanja, sta oba državnik odločena v soglasju z Nemčijo držati se dosedanje smeri in skupno delati na to, vedno bolj pospešiti simpatije, ki jih prinaša javno mnenje intimnim razmeram obeh vlad.

Delegacije.

Dne 28. aprila se bosta sestali delegaciji. Človek bi mislil, da bosta storili nekaj dela, ki bo celi monarhiji, ali pa vsaj velikemu delu v korist. Če pa smemo verjeti krščansko-socijalni »Reichspost«, nima vlada takega namena in se suče ves program samo okrog vojske in mornarice. Pred vsem treba izboljšati artilerijo in naročiti nove topove in havbice. Treba je izpopolniti tudi trdnjavsko artilerijo. Treba je preustrojiti tehnične čete, izpopolniti zrakoplovstvo. Konjenica mora dobiti več strojnih pušk. Tudi število konjeniških oddelkov se mora pomnožiti. Častniki so preslabo plačani. Vojska mornarica potrebuje sama okroglo 400 milijonov kron. To je vendar že dosti dela za delegaciji.

Wastlan.

»Grazer Volksblatt« poroča, da bo poslanec Wastian v kratkem odložil svoj

državnozborski mandat ter se popolnoma odtegnil političnemu življenju. — Njegov mandat bo baje prevzel mariborski odvetnik dr. Mravlag.

Črna gora in Albanci.

Celo ozemlje, ki pripada po londonski konferenci Črni gori, je sedaj zasedeno od črnogorskih čet. Rodbine Hotijev in Grudov so razobesile po svojih hišah bele zastave. Zasedenje se je izvršilo skoraj brez težkoč.

Albanija.

Ministrski svet je odredil mobilizacijo 20.000 mož albanske milice. Albanski krogi trde, da bo albanska vojska dobila izvrstno gorsko artilerijo in strojne puške, ne povedo pa od kod. Do sedaj Albanija nima nobenega topa razen 6 signalnih topov.

Angleška kraljevska dvojica v Parizu.

V sredo sta se angleški kralj in kraljica pripeljala v Pariz, kjer sta bila slovesno sprejeta. Pozdravil ju je predsednik Poincaré s soprogo. Zvečer se je vršil na čast visokima gostoma slavnostni obed, na katerem so se govorile napitnice o prijateljstvu med obema državama.

Vojna med Zedinjenimi državami in Mehiko.

Med Zedinjenimi državami in Mehiko so se pričele sovražnosti. Prva kri je žetkla. Ameriško vojno brodovje pred Veracruzom je izkrcalo moštvo, ki je po hudem boju zasedlo mesto. Mehikanske čete so Veracruz zapustile. Branile so se nekaj časa s svojo artilerijo. Na ameriški strani so bili 4 mrtvi, 21 vojakov je bilo ranjenih. Po uradnih vesteh iz Veracruza je padlo v bojih za mesto 200 Mehikancev, na ameriški strani pa so bili mrtvi samo 4. Pred Veracruzom je usidrana ameriška flotila, obstoječa iz 5 velikih vojnih ladij pod poveljstvom kontreadmirala Badgerja. — Mehikanski vojakj so mesto popolnoma zapustili.

SLOVENIJA.

s **Odlikovanje.** Deželni šolski nadzornik, dvorni svetnik gospod Fran L e v e c je dobil častno kolajno za 40letno zvesto službovanje.

s **Iz seje deželnega odbora.** Za avtomobilsko vožnjo po deželnih cestah se izdelala, potem ko se zasliši mnenje cestnih odborov, poseben regulativ. Za redne vožnje s težjimi avtomobili nad 2000 kg bo plačevati tam, kjer se bo taka vožnja sploh dovoljevala, poseben letni prispevek v približnem iznosu $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ vinarja od tonskega kilometra. Avtomobil s težo nad 8000 kg s tovorom vred in oni z železnimi platišči sploh ne bodo pripuščeni na deželnih, okrajnih in občinskih cestah. Kjer je cesta široka le 4 metre ali manj, bo treba napraviti na stroške dotičnega av-

tomobilskega podjetja posebna izogibaljšča in tudi potrebna ojačenja cestnih objektov bo moralo plačati podjetje. — Računski zaključek »Deželne banke« se predloži deželnemu zboru v odobrenje. Z lanskim poslovnim prebitkom v znesku 73.415 K 42 vin., znašale bodo vse rezerve »Deželne banke« 104.769 K 17 vin. — Premovanje goveje živine se bo vršilo dne 7. maja v Vipavi; 8. v Senožečah; 9. v Grahovem; 11. v Bohinjski Bistrici; 14. v Žireh in 16. v Tržiču. Za vsako teh premovalj se dovoli po 1000 K kredita. — Živinorejski zadrugi v Senožečah se zagotovi izdatna podpora za napravo ovčjereje. — Mlekarska zadruga v Šmarju dobi 800 kron podpore in pa še povrh 800 kron predujma. — Za občinsko cestno zvezo Šmartno - Kostrivnica - Lupinca-Prinskovo - Marčji dol - Sv. Lovrenc se obljubi 30% deželne podpore. Stroški bodo znašali nad 100.000 kron. — Cesta Zatičina - Žužemperk - Straža se zavaruje z železno ograjo, ki jo bo dobavila tvrdka Kastelic in Žabkar za 6000 kron. — Doba-va večjih transformatorjev za deželno elektrarno ob Završnici se odda tvrdki A. E. G. manjše bo pa dobavila tvrdka Žabkar in Kastelic. — Konferenca sv. Antona Padovanskega na Viču dobi v karikativne svrhe 400 kron podpore. — Za kmetijske tečaje za učitelje na Grmu se dovoli 1500 kron. — Novemu gasilnemu društvu na Mlinem pri Bledu se dovoli tretjina podpore k ustanovnim stroškom v znesku 10.000 kron. — Vsled pritožbe županstva v Litiji, se naroči okrožnemu zdravniku dr. Premrovu v Litiji, ki stane sedaj onstran savskega mostu, da se mora preseliti v litijsko občino samo. — Ignacij Šubelj se sprejme za gospodarskega praktikanta na Grmu. — Razpiše se mesto provizoričnega asistenta, oziroma znanstvenega pomočnika na kmetijsko-kemiškem preizkuševališču v Ljubljani.

s **Deželni predsednik baron Schwarz** gre na jesen v pokoj, vendar pa ne namerava oditi iz Ljubljane. Kakor čujemo, si je že najel stanovanje v novih hišah Kranjske hranilnice. Kasneje pa si namerava celo sezidati lastno vilo v Ljubljani.

s **Krščanski socijalisti — podkupljeni.** Nepobitno dejstvo je, da se klerikalne stranke vseh dežel in vseh narodov kaj rade udinjajo proti nagradam. Tako so zdaj nekateri nemški listi na podlagi listin in izpiskov iz knjig dokazali, da je dobila dunajska krščansko-socijalna stranka od paroplovne družbe »Avstro - Americane« ogromno vsoto 400.000 kron. Ta postavka je v knjigah omenjene paroplovne družbe vpisana pod označbo »W«. Ta črka se nanaša na barona Weichslogna, ki je bil ministerjalni svetnik v trgovinskem ministrstvu, ko je bil sedanji dunajski župan Weisskirchner trgovinski minister. Baron Weichslogn je imel, kakor znano, referat

za ladjeplovne zadeve in je bil obenem desna roka dr. Weisskirchnerja, kajti ko je dr. Weisskirchner odšel z ministrskega sedeža, mu je sledil tudi baron Weichs-glon. In popolnoma jasno je, da je onih 400.000 kron dobila krščansko - socijalna stranka od »Avstro - Americane« kot materialno nagrado za razne velike usluge, ki jih je »Avstro - Americani« izkazal dr. Weisskirchner kot trgovski minister. — Potem pač ni čudno, da so »Reichspost« in drugi klerikalni listi delali tako reklamo za »Avstro - Americano«. Morda bi tudi kranjski klerikalci mogli o tem kaj povedati?!

s **Strašna obsodba naših fantov.** »Zarja« poroča iz Celovca, da je nekaj vojakov 6. stotnije 17. pešpolka izostalo čez 9. uro zvečer in so se vrnili v vojašnico vinjeni. Najbrže so potem razgrajali po vojašnici in uganjali nerodnosti, zato so bili izročeni garnizijskemu sodišču, ki jih je obsodilo v strašno kazen. **Četovodja je dobil štiri leta trdnjavske ječe; desetnik štiri leta trdnjavske ječe; 17 pešcev, vsak dve leti in en novinec devet mesecev teške ječe; skupaj torej 45 let in devet mesecev ječe.** Ker bo moral vsak posameznik, kadar prestane kazen, še odslužiti toliko let, kolikor znaša njegov zapor, se zviša skupna kazen **na 93 let!** — Strašno! Degradacija šarž se je izvršila na doslej nenavaden način ob navzočnosti vsega moštva na dvorišču vojašnice.

s **Izžrebani porotniki.** Pri tukajšnjem deželnem sodišču so bili za drugo porotniško dobo izžrebani sledeči glavni porotniki: Fr. Ambrožič, posestnik na Dovjem; Alojzij Ašič, posestnik v Lokah pri Litiji; Ivan Bohinc, posestnik v Misahčeh; Mihael Černe, posestnik na Savi; Avguštin Drelse, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Jožef Gogala, posestnik v Novi vasi pri Radovljici; Ignacij Hrovat, posestnik na Jesenicah; Oton Homan, trgovec in posestnik v Radovljici; Ivan Kastelic, posojilnični ravnatelj in posestnik v Ljubljani; Josip Kette, trgovec v Ljubljani; Albin Kordin, trgovski potnik v Ljubljani; Alojzij Kunc, krojaški mojster v Ljubljani; Josip Kunstler, kovač in posestnik v Ljubljani; Srečko Kavčič, gostilničar in posestnik na Razdrtem; Karel Kovač, posestnik v Starem trgu pri Ložu; Ivan Kanc, gostilničar in posestnik v Podsmereki; Franjo Košak, trgovec v Stranski vasi; Josip Pavšnar, posestnik v Kokri; Rudolf Puppis, trgovec in posestnik v Gor. Logatcu; Jernej Šerjak, posestnik v Ljubljani; Franjo Ševčik, puškar in posestnik v Ljubljani; Josip Samsa, tovarnar v Ilir. Bistrici; Josip Steržaj, posestnik na Rakeku; Anton Stroj, tovarnar in posestnik v Žapužah; Franjo Siherl, posestnik v Zalogu; Ivan Šusteršič, mizar in posestnik v Vižmarjih; Davorin Šetinc, trgovec in posestnik na Vrhniki; Gabrijel Thaler, gostilničar in posestnik v Železnikih; Franjo Tič, posestnik v Serjušah pri Brdu; Josip

Tribuč, tovarnar in posestnik na Glincah; Josip Vidmar, izdelovatelj dežnikov in posestnik v Ljubljani; Franjo Zajc, urar in posestnik v Ljubljani; Franjo Zore, trgovec v Ljubljani; Ivan Zupančič, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Ivan Žužek, pekovski mojster v Škofji Loki; Anton Župan, posestnik v Zgor. Lazih. — **Nadomestni porotniki:** Franjo Černivc, posestnik; Ivan Marchotti, trgovec z usnjem; Anton Novak, gostilničar in posestnik; Peter Pirc, pekovski mojster; Franjo Poljšak, gostilničar in posestnik; Ivan Premrl, trgovski družnik; Josip Presker, trgovec; Alojzij Fink, mizar in posestnik ter Ivan Zamljen, čevljarški mojster, vsi v Ljubljani. — S porotnimi razpravami se prične dne 25. maja 1914.

s **Jurjevanje na ljubljanskem Gradu.** Kot vsako leto, prirede Ciril - Metodove podružnice ljubljanske v nedeljo, dne 26. aprila jurjevanje na ljubljanskem Gradu od 7. zjutraj do mraka. Je to prva in največja ljudska pomladanska veselica, na katero ni nobene vstopnine. Izredne zanimivosti bo imela šentjakobsko - trnovska podružnica.

s **»Obrtni Vestnik«.** »Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug v Laškem trgu« sta pričeli izdajati svoje glasilo »Obrtni Vestnik«, ki izhaja vsak teden in stane celoletno 5 K, polletno 2 K 60 vin. List se zavzema za organizacijo obrtnikov in priobčuje jako zanimive stvari v povzdigo in napredek obrtnega stanu. Priporočamo list vsem slovenskim obrtnikom, ker je tako glasilo velike važnosti za vsakega obrtnika. Naroča se pri deželni zvezi v Ljubljani. — Obenem priporočamo tudi strokovno glasilo slovenskih gostilničarjev »Gostilničar«, ki bi ga moral imeti vsak gostilničar v hiši. Veseliti nas mora, da se je slovenko obrtništvo začelo z vnemo zanimati za stanovska vprašanja. Strokovni listi najbolj vplivajo na zmišelj organizacije in nudijo jako veliko strokovne izobrazbe dotičnikom. Današnji čas zahteva tesno spojitve stanov, ker le z združenimi močmi se more braniti skupne t. j. stanovske koristi.

s **Ponos vsake gospodinje** je dobra kava. Znana stvar pa je, da napraviš dobro kavo samo s tem, da ji prideneš Kolinske kavne primesi. Zaraditega se je Kolinska kavna primes vsem našim gospodinjam prav zelo priljubila; prepričale so se, da je ona najboljši kavni pridatek sploh. Ker je obenem tudi pristno domače blago, vse naše gospodinje najraje kupujejo Kolinsko kavno primes.

s **Hladnokrvno** opravljati svoja dela in kupčije, ni mogoče vsakemu človeku, ker skoro vsi trpe na nervoznosti, pritisku krvi in hitri razburljivosti. Tudi učinkujejo nevrvalgične in revmatske bolečine razburljivo ter je v vseh slučajih priporočati rabo Fellerjevega blagodišečega rastlinsko - esenčnega fluida z znamko »Elsa-

fluid«, ki učinkuje takoj bolečine tolažeče, pomirljivo, osvežujoče in hladeče, dela močne živce, čisto glavo in miren obtok krvi. 12 steklenic pošlje franko za 5 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza - trg št. 318 (Hrvatsko). Ravnotam se lahko naroče Fellerjeve odvajalne »Elsa kroglice« 6 škatljic za 4 krone franko.

DOLENJSKE NOVICE.

d **Sv. Gora pri Vačah.** Dne 12. in 13. aprila smo imeli v naši župni cerkvi na Sveti Gori zanimivo pridigo. Sramotilo se je napredni živelj s tem, da kdor se v pasji ponižnosti ne pokori g. Ivanu, žup. upravitelju, je v njegovi modrosti lažnjivec in božjeropnik. Po končani božji službi se ljudje razidejo. Med neko množico je šel neki posebni ljubljenelec gosp. Ivana, menda tisti, ki je prvi prinesel desetico za prepotrebno Kmečko zvezo. Ta dobrohotnež je stegoval že tako predolgi jezik s tem, da je bila ta surova pridiga namenjena posebnim možem, katere je tudi imenoval — gosp. Ivan, in vaši privrženci, pazite! V naši Avstriji ne poznamo paragrafa, ki bi komu dovoljeval, da bi se smel kdo javno sramotiti in to še v cerkvi, kjer se uboga žrtev braniti ne more. Ali ne veste, gospod Ivan, da vera je zasebna in prostovoljna zadeva, da moramo vero imeti v srcu in ne na jeziku. Ali veste, da kdor mora to verovati, kar mu drugi vtepo v glavo, je njih suženj. Mi smo pa prestari za tako suženjstvo in si enkrat za vselej prepovemo nesramne napade! Ali ste razumeli, gospod Ivan?

d **Sv. Gora nad Litijo.** Gospod iz Ribnice nas je na Velikonočne praznike na najnesramnejši način sramotil, češ, da smo lažnjivci in božjeropniki. Zato namrče, ker čitamo »Slov. Dom« in smo šli drugam k spovedi. Da pokažemo v pravi luči javnosti, kdo da je pravcati lažnjivec in božjeropnik, naj zadostuje sledeče: Pri spraševanju mož nam je gosp. Ivan razmotrival svojo modrost v taki barvi, kakor bi on bil kralj nebeškega kraljestva. Nato se je postavil sredi sobe in se trkal na deviška prsa, rekoč: Jaz sem pravi Kristusov namestnik itd. Kdor se povišuje, bo ponižan. Torej vi ste čisto pravi namestnik Kristusov! Če ste vi res pravi njegov namestnik, vas vprašamo, v čem ste mu podobni? Morda v tem, da netite med župljani prepire in sovraštvu? Odkar obstoji naša župnija, še ni bilo toliko zavisti in sovraštvu kakor je zdaj, od kar ste vi za pravega namestnika. Bolj ste podoben Judežu Iškarjotu, ki je najbolj ljubil možnjo, kakor vi, gosp. Ivan, ki nas odrirate.

d **Sv. Trojica (Tržišče).** Nele po far-nem patronu, temveč tudi v političnem položaju zasluži naša fara to ime. Sv. Trojica obstoji iz treh strank, namreč: iz klerikalne, liberalne in protiklerikalne ali agrarne stranke. Torej je to prava trojica,

ali bolje rečeno: prava Albanija, za katero že kandidirajo razni klerikalni principi, ki bi radi vzeli krono županskega gospodarstva. Naša občina je še vedno v naprednih rokah, akoravno je tri četrtine klerikalnih kimavcev v odboru, ki pa ne znajo misliti s svojo glavo. Zato morajo ti reveži kimati, kar jim kdo ukaže. Naš župnik je uvidel, da so njegovi backi brez vsakega pomena v občinskem odboru. Zato je prišel pritiskati na druge strune. Zažugal je našim Tržiščanom, da, ako ne zmaga pri prihodnjih občinskih volitvah, ne dobe vodovoda v Tržišču, akoravno je bil že pred petimi leti obljubljen. In glej čuda — vsi tržiški naprednjaki so pobesili glave in ne upajo črhni o sedanjih volitvah, ki se bodo vršile že meseca maja t. l. Vi, tržiški purgarji, ali niste pod kontrolo župnikovo? Vas ni sram, da ste tako slabi in se pokoravate klerikalcem! Pokažite, da ste možje in ne kakor je bilo pri zadnjih občinskih volitvah!

d Iz Hotiča. Ne pogublajte, da ne boste pogubljeni! Kakor povsod na Kranjskem, je tudi pri nas še dosti takih, ki vse verujejo, kar jim župnik reče in gredo, kamor ukaže župnik. Da se temu pride do dna, bo treba postaviti neko svetnico na luč, ki bo pokazala brezdnost vaši pohlepnosti. Moči vam primanjkuje in zato se zaletavate kot omamljene muhe in bi radi grizli jabolka, ki še ne cveto. Torej, bodite razumni, gospodje v župnišču, da se vam ne pripeti kot tistim devicam, ki so prišle s svetilnicami brez olja. Dolga pridiga sledi.

d Odprto pismo gospodu Franu Vidmarju, župniku v Tržišču. V nedeljo ste v svojem govoru pri jutranji maši izjavili, da sta dva volkova divje tulila po Tržišču v noči od sobote na nedeljo. Eden, da je prišel iz Polja, drugi pa po cesti od Sevnice. Jasno kot beli dan je, da ste mislili name in Kurentovega Franceljna. In če ste se vi upali primerjati me javno pred ljudstvom raz prižnico divji zveri, se tudi jaz toliko pokorajžim, da vam na to primerno odgovorim. Najprej vas vprašam, zakaj se tako naravnost lažete, da sva bila le midva s Kurentom? Ali nas ni bilo več skupaj? Če ste tako natančno prepričani, kdo je bil, zakaj ne poveste vseh, ker tako strašno niste oglušeni, da bi slišali le dva. Ni mi na tem, da bi hotel druge razkrinkati, ampak resnico hočem! — In kje prosim ste našli izraze »dva volkova« — »divje sta tulila«? Da, študiran gospod ste, filozof v olik! Bili ste štiri leta v lemenatu, kajne? Tam ste se naučili note, petje itd. In to torej, ko smo peli skupaj zbrani priprosti kmečki fantje v soboto večer po Tržišču, je bilo tuljenje divjih zveri, volkov? Človek pri zdravi pameti bi dejal drugače, vsaj jaz mislim tako. — Če pa ste mogoče zato tako razjarjeni, ker se je vam morda prikrajšal spanec, pa le pomislite, da nam je bilo še huje, ko smo zunaj na mrzlem bili, vi pa lepo pod gorko odejo. To pa je

bilo, je in bo, da fantje, ko pridejo skupaj, zapoje. — Kdo pa bo potem pel, kdo bo vesel, če mladi samski fantje ne? Pregaror pravi: »Še Bog ima rad veselega človeka!« — Če bi bili vi slišali, da bi kaj nespodobnega kvantali, ali kaj takega, bi nič ne rekel, ampak to je pa že več ko od sile, da greste zato, ker smo malo zapeli, imenovati nas iz prižnice volkove. — Seveda se ve, od kod in zakaj to. Vi trdite, da vas jaz dajem v »cajtenge« v »Slovenski Dom«, kar pa sem vam že v obraz povedal, da je laž; potrdilo je tudi že uredništvo, da jaz nisem v nobeni zvezi s »Slovenskim Domom«, toda vi trdite svoje naprej, prav tako, kakor tisti Ribničan, ki mu je bilo sicer povedano, v kateri dolini je njegov konjiček, ki ga je izgubil, toda on ga trdovratno išče v drugi. Gospod, če ste res prepričani, da sem istinito jaz dopisnik, potem le stresajte nad menoj jezičico — Bog vam jo požegnaj! Toda če jo boste stresali v takem tonu, potem vas mora kot župnika obžalovati največja budalost. Utegnil vas bo marsikdo vprašati, če je moje in Kurentovo petje podobno tuljenju divjih zveri? Potem vas mora biti sram, da ste naju imeli tri leta ob velikih praznikih pri cerkvenem petju. Torej v cerkvi, tik pred Bogom, ste pustili tuliti volkove?! In še celo darila ste jim dajali. Ta sicer niso bila velika in ne pogostoma (treh let vse skupaj 7 K, reci: sedem kron!), pa volkovom se vendar ni še nikdar dajalo nagrad, da bi tulili! Kdo naj vas razume? Sicer pa dovolj o tem. Rečem le še: Dovolj grdo, dovolj poniževalno je za duhovnega očeta, če si išče gradiva za svoje govore v tem, da napada kakega posameznika tako netaktno, kakor ste me v nedeljo vi in kakor sem bil še prej napaden več nedelj, sicer ne od vas, pač pa pod vašim pritiskom od gospoda kaplana! — Jaz vas pustim popolnoma v miru in mi niste prav nič mari, zato tudi želim, da me vi istotako pustite pri miru. Kadar pa boste imeli kaj na srcu, kar bi se tikalo mene, kar pokličite me k »raportu« in pomenila se bova obraz v obraz. Ni me pa treba vpletavati v svoje »svete« govore in še celo na podlagah laži. Na moje mesto le raje denite kakega svetnika, saj jih je dovolj v rimski martirologiji. — Gospodu kaplanu bom pa še prihodnjic odgovoril na vse napade. — **Polje**, 21. aprila 1914. — **Ciril Majcen**, posestnika sin.

d Iz Gotne vasi. Gosp. Avsec, vi drugim očitajte politično neznačajnost, poglejte sami sebe v zrcalo, kakšni ste bili in kakšni ste. Recimo, da je bil Štangelj poprej kedaj res klerikalec. Kaj je na tem čudnega? Po vsem tem, kako se ljudstvo še dandanes vzgaja doma, v cerkvi in v šoli, je to pri nas nekaj čisto naravnega. Večkrat slišimo koga govoriti, češ, tako bom delal kakor me je oče učil in drugače (v verskem in političnem oziru) bom tak, kakor me je mati učila. Lepo to, če še odrasli mož spoštuje nauke svojih staršev.

Ampak drugo vprašanje pa je, če je to tudi vselej mogoče, če je to izvršljivo. Na svetu se vse izpreminja. Kdor bi danes hotel tako delati, kakor ga je pred 50 leti učil njegov oče, ta ne bo daleč prišel. Starši so nam dali samo podlago, naša dolžnost pa je, da si nadaljno stavbo sami iz svoje lastne moči zgradimo. Kolikokrat pa je tudi od staršev otrokom podana podlaga napačna, to nas uče izkušnje vsakdanjega življenja. Vso čast našim materam! Ali pred očmi imejmo vedno, v katerem času in v kakšnih, čisto drugih razmerah so one živele. Vsaj se še danes dobe stare čestitljive mamice, ki so nas učile, da imajo g. fajmošter tako moč, da pokličejo mrtvega iz groba, da lahko napravijo hudo uro ali pa jo lahko odpravijo. Ali naj mi to danes, ko vemo, da je duhovnik navaden človek kot vsak drugi izmed nas, in ko smo se v šoli učili, da je huda ura navaden naravni pojav, ki ga nobeden »žegen« iz črnih bukev ne odžene, ali naj mi to verujemo še danes, zato, ker so nas matere tako učile? Poglejte, kako tudi katoliška cerkev mora napredujoči znanosti primerno spreminjati svoje nauke. Celih 18 stoletij je bil po zapovedi rimsko-katoliške cerkve pod smrtno kaznijo splošno veljaven nauk, da zemlja miruje in da je zemlja središče vsega stvarjenja. To je bil sicer nauk grškega poganca Aristotela, ali rimska cerkev, ki sicer tako zatira poganstvo, ga je sprejela za svoj nauk in na tem nauku, in kar je še z njim v zvezi, pravzaprav sloni vsa moč katoliške cerkve. Kdor si je upal o tem nauku dvomiti, ta je bil krivoverec in menih iz reda dominikancev Giordano Bruno je moral za ta nauk pred Vatikanom v Rimu dne 17. februarja 1600 na grmadi končati svoje življenje. 33 let pozneje pa bi bila ista usoda doletela tudi najznamenitejšega učenjaka tiste dobe, Galileja, da se ni rešil smrti s — krivo prisego. Vsi spisi, v katerih se je učilo to, kar mora danes vsak šolarček v najbolj rimsko-katoliški ljudski šoli se učiti in verovati, namreč, da se naša zemlja suče okoli solnca, so skozi dolga stoletja brez milosti rimskega poglavarja sv. cerkve prišli na indeks, to je, bili so vernikom prepovedani. Še le leta 1822. je sv. inkvizicija tudi ta nauk dovolila. In koliko drugih takih izgledov imamo še! Ampak mislim, da bo že z navedenimi dovolj pojasnjen namen, namreč suho dejstvo pribiti tja na steno, da se človek ne sme zanašati le na to, kar ga je mati učila. Ker pa smo se Dolenjci tega doslej preveč trdovratno držali, zato ni čudno, če smo bili v mladih letih pravzaprav vsi — klerikalci, če tudi ne take baže, kakor sta danes Štembur in Avsec. Klerikalec biti, to pomeni biti vedoma ali nevedoma — neumen. Današnji klerikalci pa so zraven tega tudi še — sleparji, vsaj politični sleparji so večinoma. Če je Štangelj prišel do prepričanja, kakor pride desetletni deček, ki tudi več ne veruje v sv. Miklavža, mu gre le spoštovanje in čast,

ker ne mara biti več med neumnimi, zapeljivci in zapeljanimi in med sleparji, iz katerih obstoji današnja klerikalna stranka. Štangelj kakor vsi, ki pozneje obrnejo taki stranki hrbet, so kakor šolar, ki gre iz najnižjega do najvišjih razredov navzgor. Čisto narobe pa je stvar za tistega, ki iz liberalca postane klerikalec. Vselej, kadar srečam takega človeka na cesti, se mi zdi, kakor da je iz poštene družbe zašel med falote; ali da so ga iz osme šole vrgli doli v prvi razred ljudske šole; ali pa, da je za par grošev prodal v sužnjost svojo čast in poštenje. In verujta mi, g. Štembur in Avsec, da se mi tak človek tako gnusi, da bi ga preveč počastil, če bi nanj — pljunil. — No, pa bodi konec te splošne pridige! Sedaj gosp. Avsec, dovolite, da vas malo prerešetamo. Prvotno ste bili tudi vi klerikalec. Kaj za to, saj smo bili tudi mi drugi. Vam še posebno ni zameriti, ker imate brata za duhovnika. Toda šola in vojaki so vas izpremenili in obrnili na boljšo pot. Postali ste trd liberallec, celo radikallec ste bili, če vam je sploh znano, kaj je to? Niste vi tisti g. Avsec, ki je pri zadnjih državnozborskih volitvah nekje prav blizu naše vasi na nekem naprednem shodu — predsedoval? Niste vi tisti, ki je pri zadnjih občinskih volitvah tudi nastopal kot samostojen kandidat? Se niste vsiljevali vsem Gotničanom za občinskega odbornika? Ni vaše »kandidature« podpiral mežnar Jakob? Ni lazil okrog vdov za pooblastila, pri katerih ima naš pobožni Jakob posebno zaslonbo, dokler ga ven ne vržejo? In ne bi bili vi radi kandidirali tudi za deželnega poslanca kot neodvisni kandidat? In zakaj ste tak klerikalec, da se greste pajdašit s Štemburjem? Gosp. Avsec, le pogledjte se dobro v zrcalo sami sebe, predno zopet katerega naših vobče spoštovanih mož napadate po klerikalnih cunjah in se zavzimate za človeka, ki spada preje v kriminal kakor pa v našo cerkev.

d Vlomi in tatvine. Koncem pretečenega tedna se je na Dvoru in v okolici zgodilo več predrznih vlomov in tatvin. Nekemu trgovcu na Dvoru je bila vlomljena blagajna, iz katere so vlomilci pobrali okoli 1500 kron. Na Vinkovem vrhu so okradli dva kmeta (Petka in Jernejca); nemu so odpeljali tudi živo ovco, pa tudi več mesa in drugih reči je izginilo. Nekako ob istem času so poskusili vlomiti tudi v Soteski v pisarno nekega lesnega trgovca, kjer pa je ostalo le pri poizkusu navrtanja blagajne. Kakor razna znamenja kažejo, je bila to večja tatinska družba, katere sledovi kažejo v kočevske hribe.

d Iz Šmihela pri Novem mestu. To smo strmeli, ko smo pri velikonočni procesiji zagledali bivšega odbornika novomeškega »Sokola« zdaj v uniformi kot načelnika nove požarne brambe na katoliški podlagi. Škoda vas je gosp. Jevšček, tak lep Sokol ste bili, tako navdušen naprednjak, zdaj so vas pa klerikalci pridobili za pot v Kanošo, kar se po domače pravi,

da ste kot načelnik klerikalnega društva morali iti za procesijo, da javno pokažete, kam ste v svojem prevelikem strahu pred klerikalci zašli. Obžalujemo vas prav iz srca, ker je nam žal za vas.

d Iz Prečine. Naši Marijnodružbarji po »Dolenjskih Novicah« prodajajo svojo izobrazbenost, da se pokažejo, koliko so se izobrazili, odkar jim je naš Tone ustanovil katoliško izobrazbeno družbo. V zadnjih »Dolenjskih Novicah« so za svojo katoliško izobrazbo donesli spričevalo, ki ga vsakdo lahko bere že v teh — le vrsticah: »Leta 1907. so pri nas ustanovili Marijino družbo naš bivši gospod kaplan Štefan Trškan . . . Gospod svetnik Šmidovnik so skrbeli za novo cerkev . . . Maja lanskega leta so pa ustanovili gospod svetnik »Slov. kat. izobrazbeno društvo« . . . — Tako izgleda izobrazba naših katoliških Marijnodružbarjev. Pa ni jim zameriti. Naš župnik je silno častihlepen človek. Še odrasle može, ki imajo že nekaj križev na hrbtu in otroke za možitev, župnik navadno le tiče, kakor bi bili kdaj z njim skupaj krave pasli. Nasprotno pa se čuti že užaljenega, če mu kdo reče samo Vi in ne Oni, gospod župnik. To je pri nas tako prešlo v kri in meso, da še naši zavedni možje, ko govore o župniku, se vedno poslužujejo tretje osebe, to je, onikajo župnika n. pr. sem videl župnika, ko so šli po cesti, župnik so rekli itd. Uredništvo ima pravico take napake v dopisih popraviti, ker s tako pisavo v 20. stoletju le samo sebe osmeši. Pri »Dolenjskih Novicah« je zdaj urednik doktor sv. pisma in profesor na gimnaziji, katehet Ažman, pa še ni toliko izobrazben, da bi v tem oziru druge izobrazbeval. Prav imajo naši Marijnodružbarji, na čelu jim naš prijatelj Mala - Rituš, ko nadalje v svojem dopisu sami potrjujejo, češ: »Teba je izobrazbe naši mladini.« Res je, če kje, tedaj so prečinski Marijnodružbarji zelo potrebni izobrazbe, ne samo kakor naslavljajo svoje duhovnike, ampak tudi v tem, da bi imeli ljudje vsaj na cesti mir pred njimi. Koliko je njih znana surovost že odgnala vnanjih izletnikov v našo divje romantično in zgodovinsko Luknjo, kjer stoje razvaline zgodovinskega gradu, blizu katerega se nahaja tudi znana podzemeljska jama. Če koga, o katerem slutijo, da ni klerikalec, ne napadejo na cesti, ga napadajo po klerikalnih listih. Prav pa imajo naši Marijnodružbarji, ko pišejo, da se je »z novo cerkvijo pričelo tudi novo življenje«. Da, to je pa res! Kakor se sliši, bo v naši fari življenje za troje novih se pomnožilo. Kje in na kakšen način, to nam tudi Marijnodružbarji povedo, ko pišejo, češ: »Dekleta in fantje, le korajžno naprej! Nikar ne poslušajte onih, ki vas hočejo zapeljati na krivo pot!« — To je pa res. Dekleta in fantje so šli tako korajžno naprej in fantje Marijnodružbarji so svoje punce, ki so morda tudi igrale življenje sv. Cite, vodili po takih pravih potih, da bodo čez 9 mesecev — upajmo — srečno prišle v —

Rim. Da, v Rim bodo nekatere šle in novo življenje bodo prinesle nazaj. Prav tako, saj delavcev, rojenih v zakonu, že tako in tako primanjkuje. Sicer se bomo o tem še kaj več lahko pogovorili. Kakor tudi o zadnji občinski seji, kjer so klerikalci sklepali, kako bi naši občini naložili še več novih davkov s tem, da bo občina plačevala dolgove naše katoliške požarne brambe. Ni bilo dovolj, da so nam naši katoliški odborniki pod prejšnjimi župani (in najbrže tudi že pod sedanjim) zapravili več tisoč kron občinskega denarja, zdaj bi nam radi naprtili še novih bremen. Sram vas bodi, taki občinski gospodarji!

d Grmulje pri Škocijanu. Zgoden roj. Tukajšnji vneti čebelar Franc Oberč je imel 14. t. m. prvi svoj roj. Pač dokaz lepega in toplega vremena o praznikih. O tako zgodnjem rojenju čebel se ne sliši pogosto. Vzornemu čebelarju želimo v njegovi ljubljeni stroki še prav veliko sreče.

d Mraz na Dolenjskem. Pretekli petek je padel po Gorjancih, v Stopičah, Podgradu, Grčovju in po velikem delu šmihelske fare sneg. Domačini se boje, da ne pozebe trta in sadno drevje, ki je sedaj v najlepšem cvetju.

GORENJSKE NOVICE.

g Škofja Loka. Občni zbor tukajšnje Okrajne bolniške blagajne se je vršil pretečeno nedeljo. Iz poročil posnemamo, da je štela blagajna v pričetku lanskega leta 691 članov, med letom je bilo na novo vpisanih 1966 in izbrisanih 1970, tedaj je bilo koncem lanskega leta 687 članov. Vsi dohodki celega leta so znašali 23.685 kron 3 vinarje, stroški pa 18.221 K 33 v. Čistega premoženja pa je bilo koncem leta 5240 K 12 v.

g Škofja Loka. Poročali smo zadnjič o sestanku, ki ga je sklical župan radi telefonske naprave. Tudi pretečeni teden v sredo zvečer je župan sklical zopet tak sestanek. Pri tej priliki se je, kot se nam poroča, interpeliralo župana, koliko da bo tudi občina prispevala za to občekoristno napravo, za katero se že toliko let potegujemo. Župan je izjavil, da bo dal ta predlog pri prihodnji občinski seji na dnevni red, a da bi občina za to kaj prispevala, ni misliti. — Tako je tedaj ta stvar! Občina za to napravo ne bo nič prispevala, imela bi jo pa seveda rada. Morda menj naš prosvitljeni gosp. župan in njegovi kumpani, da se na ta način pospešuje napredek v naši občini? Tako, kakor smo pri nas v vseh ozirih zaostali, ni nobeno drugo mesto na Gorenjskem. Ne bomo se prav nič čudili, ako bo nekega lepega dne stavil naš župan še predlog, naj se vsi tujci, ki pridejo v naše mesto, obdavčijo! Res, čudni patroni so ti naši, po Šinkovčevi volji izvoljeni mestni očetje! To je delo, za napredek, kaj ne!

NOTRANJSKE NOVICE.

n **Umrla je** v Starem trgu pri Ložu gospa Ana Šetinč roj. M a v e r, soproga trgovca gosp. Franca Šetinca, tam. Cenjeni rodbini naše sožalje!

n **Ogenj.** Dne 16. aprila je izbruhnil ogenj pri posestniku Ignaciju Aubel iz Kala. Požar se je silno hitro razširil, tako da niso mogli rešiti niti živine. Zgorela je ena krava, ena telica in troje prašičev.

n **Pri vasovanju napaden.** Posestnikov sin Jernej Erjavec iz Zgornjih Kano-melj je šel ono noč pod okno svoje ljubice. Ko je stal na lestvi in razodeval dekletu svojo ljubezen, sta prišla dva domača fanta in sta mu izpodnesla lestvo, tako da je Erjavec padel štiri metre globoko na tla. Ko je še ležal na tleh, sta ga omenjena fanta še pretepla in eden izmed njiju je zagnal na Erjavca kamen, ki mu je izbil tri sprednje zobe.

ZAGORSKE NOVICE.

zg »Domoljubovemu« dopisniku. V zadnjem »Domoljubu« št. 16 hoče neki dopisnik na moj dopis odgovarjati, ko trdi, da delam pri apnenici in v Mediji ob nedeljah. Dopisnik! Zakaj se vendar tepete z logiko? Jaz nisem trdil, oziroma nagrade razpisal, da se pri moji obrti ne dela ob nedeljah. Pač pa sem razpisal nagrado glede kamnoloma. In to mi dokažite, ako ste pošteni; ker pa itak vem, da ne morete, vas imenujem nesramnega obrekovalca. Potrebno se mi tudi zdi, da vas učim, zakaj se mora pri apnenicah ob nedeljah delati. Pri nas ve vsak otrok, da se dela ob nedeljah pri apnenicah, odkar obstoji apnenska industrija v Zagorju, ne saha pri meni, ampak tudi pri vseh podjetjih. Ako je peč v ognju, se mora vendar toliko časa kuriti, da se apno skuha. Če pa veste, dopisnik, za sredstvo, bi vas vsi podjetniki bogato nagradili, da bi nal ne bilo potrebno kuriti peči ob nedeljah in bi se kljub temu apno žgalo. Res je, da tudi ob nedeljah vozim premog, in res je tudi, da ga baš tako vaš pristaš g. Anton Klembas vozi ob nedeljah. Jaz pa osobito takrat, kadar Sava narašča in tudi ob nedeljah imam popravi dovolj, katerih ne morem ob delavnikih izvršiti. Tudi trdi dopisnik, da sem bil radi laži kaznovan, ker sem z lažmi blatil dr. Zajca. Celo zadevo sem svoj čas s podpisom v »Slov. Domu« pojasnil in tam se lahko dopisnik prepriča, kdo je bil bolj obsojen, jaz ali dr. Zajec, katerega je ščitila poslanska imuniteta. Trdi še tudi, da mi je neki klerikalni pristaš na našem shodu v obraz zalučal, da sem lažnik in da sem mirno to vtaknil v žep. Prosim dopisnika, naj se s polnim imenom podpiše, kdo je bil tisti, ki mi je v obraz zalučal, da sem lažnik. Za hrtom odgovornega urednika, ki ga ščiti poslanska imuniteta, se je pač lahko skrivati in s psovkami blatiti. Trdi tudi, da ga hočem uničiti, je brez potrebe,

ker za to so že lastni pristaši skrbeli, da so se mu peruti postrigle. Največji zločinec v njegovih očeh je pa naš župan gosp. Koprivec. Kakor poroča dopisnik, meče župan kar tisočake za nepotrebne načrte. In čujte, vse to bi se lahko prihranilo, če bi naš župan šel v Ljubljano k deželnemu odboru. Vsi načrti bi bili zastonj! Grozno je otročji dopisnik! Kaj pa, ko bi on šel s svojo »veziro« in bi naredil načrt za vodovod? Mesto, da bi dala občina, kakor trdi dopisnik, 6000 kron, bi se dopisnik zadovoljil morda samo z 2000 K. Ali ni morda res tako, g. dopisnik? Zdi se mu potrebno, pojasniti vprašanje glede načrtov. V vodovodnem odseku so zastopane vse stranke in tu so vsi glasovali, da se naj da napraviti načrt. Torej tudi klerikalci! Tudi za načrt zgradbe nove šole so imeli takrat klerikalci večino v krajnem šolskem svetu, in tu so sami glasovali za to, da se da napraviti načrt. Vidite, dopisnik, da ste prav slabo poučeni v celi stvari. Vaši pristaši so bili za vse to in sedaj pa čez župana udrihate, da razmetava tisočake. Kateri resni človek vas more vpoštovati, »O, le tako naprej!« In kmalu se ne bomo videli več! — **Zagorje ob Savi**, dne 22. aprila 1914. — **Ivan Taufer**, posestnik.

OSTALI SLOVENSKI KRAJI.

o **Roparski napad na pismoonošo Poljanca. Roparji v kraški podzemeljski jami.** Orožništvo je z vso vnemo na delu, da zasedi storilce roparskega napada na pismoonošo Poljanca, ki je bil potolčen in oropan denarja. Pripeljali so na lice mesta policijske pse, ki so takoj našli sled. Sled jih je peljala v globoko podzemeljsko jamo, kjer izvira reka Hubelj. Psi so šli v jamo, ter se po polurnem iskanju vrnili. Orožniki in vojaki iz bližnje garnizije sedaj noč in dan stražijo vhod v jamo, ker se domneva, da so v kakem stranskem hodniku jame skriti roparji. Torej pravo oblegovanje roparjev v kraški jami.

o **Jenny Lind, Arkansas.** Odgovor »Domoljubu« št. 7, oziroma g. Fr. Majdiču, beneficijatu na Vačah. Ta pravi, da odkrito pove, kako so sleparili naprednjaki pri občinskih volitvah leta 1911. Če pravi, v čigavih vrstah so bili sleparji, mu pove, da gotovo v njegovih, ker je dan in noč sleparil s svojim pajdašem po občini za pooblastila. G. Fr. Majdič očita tudi sleparijo ameriškemu liberalcem. Javno mu odgovorimo, da kdor je dal pooblastilo dotičnemu, ki je glasoval za njega, ga je dal prostovoljno in pod prisežo ga je moral podpisati pri javnem notarju. Kakor pa g. Fr. Majdič trdi v »Domoljubu«, da Franc Klinc še vedel ni, kdaj so se vršile občinske volitve, je to grda laž. Gosp. Fr. Majdič trdi, da je Fr. Klinc pismeno izjavil proti svojemu prijatelju iz Kanderš, da za občinske volitve ni vedel. To je neresničeno, ker je sam dal od notarja potrjeno pooblastilo. Franc Klinc je prostovoljno dal

pooblastilo brez kakega prigovarjanja Jakobu Končarju, posestniku na Vačah, Jožef Majdič posestniku Jakobu Grilcu, Franc Juvan, posestniku Fr. Indofu in Anton Kolbe mesarju na Vačah Jerneju Mallu. Gosp. Fr. Majdič pravi, da bi z velikim veseljem razkril to goljufijo, če bi jo izvedel. Toda od nas ni bila nobena goljufija; mi smo pošteno oddali dotičnikom pooblastila. To pa vemo vsi, da vaši pristaši niso dali pooblastil, ker tudi ne spadajo k vam, saj so naprednega mišljenja. — G. Fr. Majdiču povemo, da nas Tržane v Ameriki pustite kakor tudi mi vas pustimo. Če smo pa liberalnega ali naprednega mišljenja, smo to veliko rajši kakor pa klerikalnega. Kjer se vedno čita slabo gospodarenje za kmeta, zatorej naj se kmet bi le vendar enkrat že zavedel, da bi vedel, kam naj voli! Zatorej naj zadostuje ta odgovor g. Francu Majdiču, beneficijatu na Vačah. — **Jenny Lind, Ark.**, 5. aprila 1914. — **Anton Kolbe, Franc Juvan in Jožef Majdič.**

o **Franklin, Kans. Severna Amerika.** Ker še nisem čital nobenega dopisa iz naše naselbine, sem se jaz namenil nekoliko popisati tukajšnje razmere. Franklin je velika slovenska naselbina. Zaposleni smo vsi v premogovih rovih, ki jih je vse polno naokoli. Nekateri obratujejo vsak dan, drugi zopet po 3 do 4 dni v tednu. Zaslужek je pa odvisen od delavca in prostora. Brezposelnih je v poletnem času veliko število, pri vsakem rovu jih čaka do 20 na delo. Vzrok brezposelnosti je, ker spomladi zapro več premogovih rovov, ki jim primanjkuje naročil, ker poleti potrebujejo manj premoga. Tukajšnji Slovenci imajo po večini svoja domovja ter smo dobro gospodarsko, politično in strokovno organizirani. Podnebje je tukaj dokaj nezdravo. Pozimi včasih hud mraz, drugič zopet toplo; poleti pa neznosna vročina, ki doseže 45 stopinj C, ter huda suša tako, da se skoro vse rastline posuše. Obenem je pa nezdrava pitna voda, ker tukaj ni studencev, ko ni hribov, je namreč sama ravnina, zato ljudje zelo boleajo za mrzlico. Ob sklepu dopisa pozdravljam vse bralce »Slov. Doma«. **Ivan Možina.**

o **Samomor.** V Chiskolmu v Ameriki se je ustrelil Slovenec Simon Rogelj, doma iz Kranja.

KNJIŽEVNOST.

Pasijon slovenskega duhovnika — tako bi se morala imenovati knjiga »Škof proti župniku«, ki je pravkar prišla na svetlo v Narodni založbi v Ljubljani (cena 1 K). Prečuden vtisk je napravila name ta knjižica, ki jo priporočam s temi vrsticami vsem blagosrčnim Slovencem. Kakor njen junak — ne, imenujem ga rajši trpina — kakor njen trpin, je tudi ona preganjana. Objavljena pod svobodnim solncem v Ameriki je prispela v par sto izvodih preko morja v staro domovino in našla tu spre-

jem, kakoršnega naj se nadeja dandašnji vsak, kdor govori ali piše resnico. Gola resnica je zapisana v nji in nobene izmišljotine ni vmes; a bila je zaplenjena. Zapomnimo si! Ali je resnica prepovedana? Resnice ne govori! Resnice ne piši! A našel se je usmiljen Samarijan, ki se je potegnil za preganjano knjižico in izposloval v državnem zboru dovoljenje, da sme iznova iziti in razodeti rojakom, kako se dandašnji ubijajo med nami politični nasprotniki. Spominjam se povesti o preganjanem kužku; bral sem jo pred več leti v »Vrtcu«. V dno duše me je zazeblo, ko sem spremljal ubogo žival na njenem trnjevem potu; čutil vsak udarec, vsak sunek, vsak pljunek, ki jo je zadel; ogorčenost me je prevzela in jeza na neizprosnega, krutega preganjalca. Prav slična čuvstva so se mi porajala, čitajočemu knjižico: »Škof proti župniku«. Ali je vse to mogoče? Ali je res že pozabljen Zveličarjev ukaz: »Ljubite se med seboj!« Na tem bodo spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.« — Kaj pravijo drugi o »pasjonu« slovenskega duhovnika? Srečal sem prijatelja in vprašal ga: »Ali si bral knjižico »Škof proti župniku«? »Da, bral sem jo,« bil je njegov odgovor, ob tem pa so se mu oči čudno zasvetile in zarosile. »Da, bral sem jo, a potem nisem mogel zaspati vso noč.« Sešel sem se z uglednim duhovnikom. »Ali ste brali to in to delce?« »Ko sem prejel knjižico: »Škof proti župniku«, jel sem jo čitati z zanimanjem in je nisem odložil, dokler je nisem prebral vse do konca. Spoznal sem iz nje, da je župnik B. mučenik škofove trme.« Govoril sem z rodoljubno gospo o knjižici. Ne smem ponoviti tu, kako se je ona izjavila. Opazil sem, da so se jej v razburjenosti stiskale pesti. — Ne sodite, da ne boste sojeni, je dejal Učenik. Nekdo je sodil; vzemi knjižico »Škof proti župniku« in beri in uveri se, kako je sodil svojega podrejenega brata. Krutega sodnika je obsodila sedanost, še bolj ga obsodi bodočnost, ki se bo čudila temu, kar se je godilo v imenu Kristusove vere na Slovenskem v začetku 20. stoletja.

GOSPODARSTVO.

Vinska kupčijska mizerija.

Ob lanski trgatvi bi si pač nihče ne mislil, da mu bo šla tako trda s prodajo svojega pridelka, zlasti ker je zadnji pridelek glede dobrote vsekakor mnogo nadkriljeval onega iz leta 1912., in ker tudi v kolikostnem oziru letina ni ravno posebno dobro izpadla, posebno ne na Dolenjskem, kjer je aprilov mraz glavna očesa pokvaril. Kljub temu je vinska kupčija jako zastala, tako, da morajo revni vinogradniki svoje vino na vse strani ponujati in sicer po neprimerno nizki ceni, samo da se ga čimpreje iznebijo.

To dá seveda misliti in kar nič se ni čuditi, če je pričelo mnogo vinogradnikov izgubljati veselje do vinogradništva in če je v zadnjih letih naprava novih vinogradov tako zaostala.

Če pomislimo, koliko truda in stroškov ima vinski producent, posebno oni, ki je zgolj na tuje moči navezan, preden spravi svoj pridelek v sod, in če vpoštevamo, kakšne raznovrstne uime in bolezni so ravno vinogradnike v zadnjih letih zadel (toče, pozebe, suše, hudi nalivi, plesnivec, peronospora itd.) in zraven tega še slaba kupčija, ni čuda, če prične tudi vinogradnik obupovati. Vina, ki bi jih producent ne bil dal v jeseni izpod 45 do 50 K hl, je sedaj, torej po preteku skoro pol leta, primoran prodati za 8 do 12 K ceneje, da le nekaj dobi za zopetno obdelavo svojih vinogradov ter za davke.

O slabi vinski kupčiji tožijo letos povsod, tudi v Istri, Dalmaciji, na Tirolskem in Ogrskem. Povsod so cene vinu padle. To so seveda posledice bančnih in političnih zapletljajev, ki bodo na normalen gospodarski razvoj najbrž še dlje časa vplivali.

Žalostno bi pač bilo, če bi naši vinogradniki naenkrat tako apatični postali ter pričeli opuščati in zanemarjati to, kar so z velikim trudom in z velikimi stroški naredili. Posebno Dolenjci, zlasti Belokranjci se morajo s podvojeno silo zavzeti za svoje vinogradništvo, kajti so kraji, v katerih tvori vinski pridelek edin dohodek. Če se to zanemari, se bo še bolj povišal konzum piva, in ko steče belokranjska železnica Novo mesto-Metlika-Karlovec, kar se že po preteku par mesecev zgodi, se bodo najbrže v nadomestilo pričela uvažati cenna hrvaška in dalmatinska vina, kar bo prizadajalo dolenjskemu vinogradništvu še zadnji udarec.

Zato pa naj skuša vsakdo po svojih močeh svoje trte letos dobro gojiti, da bo pridelal mnogo in dobro kapljo. Če bo letina dobro izpadla, bo treba jeseni zopet pričeti z vinskimi semnji, da se pozornost obrne na že nekoliko pozabljene kraje, ter zopet zvabi nekdanje dobre odjemalce v znane jim vinorodne gorice.

»Kmetovalec.«

gs Tečaj za pridelovanje zelenjadi priredi kmetijska šola na Grmu dne 11., 12. in 13. maja t. l. z naslednjim sporedom: **V ponedeljek, dne 11. maja:** Od 2. do 4. popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. — **V torek, dne 12. maja:** Od 8. do 10. ure dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelo-

vanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. — **V sredo dne 13. maja** od 8. do 10. ure dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1 K 50 v na dan. Podpore dobe le tisti, katerim se izrecno dovoli in ki za njo do 4. maja po dopisnici prosijo. Ker se pripusti za ta tečaj le omejeno število udeležencev, se je zglasiti za ta tečaj do 4. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetska dekleta k obilni udeležbi.

LISTEK.

Cigan.

Povest; spisal Gregor Samarov.

(Dalje.)

Miran se je zdrnil. Ko je čutil gorak pritisk njene roke, so mu zažarela rjava lica; sklonil se je in poljubil bi ji roko, če bi naglo ne odhitela. Gospod Klavdij je spremil mlado damo do voza, in ko se je vrnil, je zahteval čašo holandskega žganja, ki mu ga je Mihelin priporočil pred spanjem.

Gospa Belarjeva je postavila nekaj čašic na mizo in šla potem k omari, kjer je bilo žganje spravljeno. Ker je ključ založila, ni mogla omare odpreti. V skrbeh je iskala okrog, toda zaman. Klavdij je mrmral in Mihelin je izgovoril par očitajočih opazk, ki so točno in rodoljubno gospo skoro spravile do solz.

Tedaj je pristopil Miran, vzela debelo žico in jo na koncu zakrivil. To je vtaknil v ključavnico, in kakor se je videlo, brez vsakega truda odprl omaro.

»Tu imate,« se je zasmel Miran, »zaklad je dvignjen. Priznati mi morate, da sem pripraven.«

Nato je odprl trebušasto steklenico ter nalil gospodu Šamonu čašo. Ta je zadovoljno pil, toda Mihelin mu je zašepetal na uho: »Ali vidite, da ključavnice niso nikako varstvo za omare in skrinje? Spretne roka pride tudi lahko brez ključa prav tako do zlata kakor do steklenic.«

Klavdij je obledel. Roka se mu je tresla, ko je izpil drugo čašo. Vprl se je na Mihelina in odšel brez vsakega pozdrava v spalnico.

Ostali niso opazili tega, kajti stric Klavdij zvečer ni bil nič kaj vljuđen ali preveč zgovoren. Odšli so tudi spat.

»Lahko noč, ljuba, ljuba Marga!« je zašepetal Evgen in še enkrat poljubil roko zardele deklice, ki sicer ni odgovorila, toda ga z gorkim, blestečim pogledom pogledala. To je bil tudi odgovor.

Kmalu so ga srečne sanje zazibale v trdno spanje.

Miran se je pa ozrl čez visoka drevesa na vrtu v nočno nebo in tiho kakor trpek diši so mu šepetale ustnice:

A zvezde nikdar ne reko mi,
za koga oči te bleščé,
za koga v ljubezenski uri
te ustnice sladko drhté.

Tretje poglavje.

Čas, ki je sledil v hiši gospoda Klavdija Šamona, nikakor ni odgovarjal vtisu, ki ga je dobil Evgen prvi dan svojega povratka v domovino.

Sicer se je bodočnost mladega jurista hitro uredila po njegovih načrtih in željah. Stari notar, čigar naslednik je hotel postati, je izjavil, da bo v pol letu odložil svoj posel. Do takrat naj dela Evgen v njegovi pisarni, ga zastopa in se počasi privadi poslov ter si pridobi zaupanje klientov.

Evgen je to rad in z vnemo storil, kajti ni se bal dela in pravo ga je sploh zanimalo.

Okrožni glavar, ki mu je bil vpliv starega Šamona pri meščanstvu važen in je bil osebno naklonjen mlademu juristu, je obljubil, da bo delal na njegovo imenovanje in vsled tega se je lahko z gotovostjo sklevalo, da bo Evgen po preteku pol leta potrjen kot naslednik odhajajočega notarja in da bo ohranil stare kliente, oziroma še nove pridobil, ker je v zadnjem času precej zamotane stvari jako uspešno izvedel.

V toliko je bilo življenje čisto dobro in zadovoljivo, toda v Šamonovi hiši je postajalo od dne do dne mučnejše. Stric Klavdij, ki je bil sicer vedno ljubezniv in popustljiv proti nečaku in mu vsako njegovo željo izpolnil, je začel napram mlademu možu postopati s tako strogostjo, ki ni bila nikakor na mestu. Dajal je Evgenu zelo malo denarja, češ, da mu ni treba delati nobenih izdatkov, ker ima itak vse življenjske potrebščine doma.

Evgen, ki nikakor ni bil navajen na tako omejitve, je občutil to varčnost, ki jo je stric kazal napram njemu, tem bridkejše, ker ni vedel nobenega vzroka za to in ker tudi prijatelju Miranu, ki je bil navezan na njegovo pomoč, ni mogel izkazati svoje hvaležnosti. Sramoval se je celo, da je prijatelja privedel na svoj dom.

Miran ga je pomiril, če je o tem z njim govoril in ga zagotovil, da ni prišel z njim radi tega, da bi živel na njegove stroške in imel koristi od njega.

»Resnično ti povem, ljubi Evgen,« mu je rekel, »da bi rad s teboj največje uboštvo prenašal in tega sva vendar obvarovana. Tudi bi te rad oprostil bremena moje navzočnosti, ki ti, kakor se mi zdi, škoduje pri stricu. Saj mi je svet odprt, toda zapustiti te ne smem, ker mi gotov občutek, ki me ni še nikoli varal, pravi, da ti

tukaj grozi huda nevarnost in da moram ostati pri tebi, da te ubranim hujšega, kakor je bil napad roparjev v Parizu.«

»Ne, ne!« je zaklical Evgen. »Ne smeš me zapustiti! Res vidim, da te tukaj postrani gledajo in skušajo strica zoper tebe hujskati. Kako in zakaj, sam ne vem, toda rajši pojdem s teboj sam med svet, nego da bi te zapustil v bojzljivi sebičnosti, — saj si tudi lahko drugje zaslužim kruh. Da bi mi nevarnost grozila, tega, dragi prijatelj, ne verujem. To je le sitnost mojega strica, ki ga bo minila, in ko dobim notarsko mesto, ga tudi ne bom več potreboval. Zato torej ne skrbi, ostani pri meni iz prijateljstva in tudi radi samega sebe, kajti, ko postanem notar, bom tvojo zadevo vzel v roko in iztrgal tvojim sorodnikom dedščino, ki so ti jo ugrabili. To bo moje prvo delo kot notar.«

»Ostanem,« je rekel Miran in mu stisnil roko, »toda veruj mi, čeprav ne vidiš nevarnosti, je vendar tukaj. Da občutim prihodnje stvari naprej, leži v krvi, ki mi od matere teče po žilah. Dokaz prijateljstva je, če ostanem tukaj, kajti če bi ne bilo moje prijateljstvo do tebe tako trdno in močno, bi že zdavnaj odšel kakor ptica, ki hrepeni po prostosti, čeprav ji kletko pozlate in ji dajo slaščice.«

»Miran,« je očitajoče rekel Evgen, »kako moreš tako govoriti! Ali nismo vsi tukaj tvoji prijatelji — ali nisi bil, z odprtimi rokami sprejet tukaj in pri grofu Roncourtu?«

»Pri grofu Roncourtu?« je žalostno smehljaše odgovoril Miran. »Vrlo mož je in prijazen z menoj. Rad sliši, če spremljam pesmi njegove hčere, smeje se mojim šalam in umetnostim, toda kaj sem jaz zanj? Razvedrilo za kratko uro in če bi celo vedel, on, ugledni gospod, čigar pradedi so se v križarskih vojnah z lastno zastavo bojevali, da je v mojih žilah ciganska kri in da sem se umetnosti naučil kot glumač v cirkusu, bi gotovo ne trpel ubogega Mirana v svoji hiši in mu ne ponudil stola, na katerem je Rezljan grb Roncourtov.«

»Krivico mu delaš, prav zares; tako njemu kakor njegovi soprogi in najbolj še Mariji, ki je tako dobra prijateljica Marge in ki z nami občuje kakor s sebi enakimi.«

Miran je obledel.

»Marija?« je rekel in skomizgnil z ramo, »mlada je in mladost je vedno dobra in prijazna. Kmalu se bo poročila s kakim uglednim gospodom in potem bo komaj še mislila na ubogega Mirana, ki se mu je časih smejala. To vse ni zame, le ti si moj prijatelj, za tebe ostanem tukaj, kajti prišla bo ura, ko ti bom koristil.«

(Dalje prihodnjič.)

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Ognjeniki. Peklenski ogenj.

Fr. Pirce.

XI.

Človek in njegova domovina. — Vesoljni potop.

Z zaključkom terciarne tvorbe bi pravzaprav tudi jaz lahko zaključil prvi del svoje naloge, je dejal Janez Domišljija, ko si je za spremembo zopet prižgal novo vržinko. Pojasniti mi je bilo vama, kako in kdaj so nastale okamenine, ki tvorijo danes največkratnejše ogrodje zemlje, to so naše planine. Zaključek terciarne tvorbe je bil zaključek tudi vsaj glavnega dela okamenin. In zato bi bili lahko prešli na drugi oziroma glavni del naše naloge, namreč k opisu ognjenikov samih. Toda ker sta bila med mojo razlago tako pridna, vaju za nameček popeljem še v ono znamenito poglavje zemeljske zgodovine, v kateri se je ves svet v glavnem tako izpopolnil kakor ga v glavnih potezah vidimo še danes. Pravzaprav je to poglavje najznamenitejše, kajti v njem še le z gotovostjo najdemo krono vsega stvarjenja, to je človeka.

Prehajamo torej iz terciarne v kvartarno tvorbo. Splošno jo zaznamujejo za diluvij ali diluvialno tvorbo v ozki zvezi z ledeno dobo. Diluvij je ona stara naplavina, ki leži med usedlinami in skladi terciarne tvorbe in aluvijem, to je naplavina iz novejših, torej iz dobe, ki še danes traja. Zapomnita si ta dva izraza: diluvij pomeni starejšo, aluvij pa novejšo naplavino, ki jo še danes vidite nastajati ob vsakem potoku, reki, jezeru in morjih.

Kako je prišlo do diluvija ali starejše naplavine? Vidita, če sta že pozabila na sv. pismo, ki nam pripoveduje o vesoljnem potopu, bom vama to nekoliko pojasnil. Koncem terciarne dobe je po vsej zemlji nastal velik preobrat v toploti ali podnebnju. Lilo je iz neba, kakor bi se bili vsi oblaki pretrgali; in — čudita se ali ne — lilo je tudi od spodaj navzgor. Nastal je »vesoljni potop«. Če je bil res tako splošen, da je zadel celo zemljo, ali se je ta prirodna katastrofa pojavila le na enem delu zemlje enkrat, potem pa se v dolgih časih zopet ponavljala drugod, tako, da je končno res zadela celo zemljo, o tem ne bom razpravljaj. To pa vama moram povedati, da je slična povest, kakor jo bereta v sv. pismu (1. knjiga Mozesova, 8. pogl.), razširjena pri vseh narodih, tudi med divjaki. Da se pa slične katastrofe, omejene na gotove pokrajine, vrše še dandanes, to mora biti vama tudi znano.

France Korajža me je med to razlago še parkrat dregnil pod rebra, pri tem pa zmajeval z glavo, kakor človek, ki mu nekaj ni posebno všeč. To je opazil tudi Janez Domišljija. Tj France, je dejal, kakor vidim, to pot nisi z menoj zadovoljen. Kaj pa imaš posebnega na srcu? Ne zameri, Janez, sicer sem zelo radoveden, kako je

bilo vendar s tem vesoljnim potopom, vendar če bi se imeli le predolgo zamuditi, predno nam vse pojasniš, naj bi že bilo, bom pa počakal na drugo priliko. Ampak veš kaj, to bi pa vendar le rad vedel, kaj je bilo z Noetom in njegovo barko in pa... In pa to ti ne gre v glavo, mu France prestriže besedo, da doslej še nismo nikjer zasledili, ne enega človeka, pa sem vseeno že omenil »vesoljni potop« med tem, ko nam sv. pismo pripoveduje, da je ob času vesoljnega potopa že bilo precej ljudi na zemlji. Kaj ne, France, to ti ne gre v glavo? Da, vidiš Janez, ravno ta uganka mi še najbolj roji po glavi. Torej ne kaže drugega, nego da jo skušamo rešiti. Skoro bo najboljše tako, se odreže France, in odpre na široko usta, kakor da bi tako bolje slišal.

Naj bo že v božjem imenu, pa poskusimo, je zopet povzel besedo Janez Domišljija. Ampak to ti pa povem, France, da si me spraviš na taka pota, da se boš težko znašel na njih. Če pogledamo na zemljevid, opazimo takoj na prvi pogled, da je proti severni poluti trikrat več suhe zemlje ali celine kakor pa proti nasprotnemu, torej južnemu tečaju. Čeprav — kakor smo v raznih dosedanjih dobah zemeljskega razvoja videli — se je površje zemlje venomer spreminjalo, vendar iz gotovih razlogov lahko z gotovostjo sklepamo, da je vsaj proti koncu terciarne dobe morje, zlasti od severnega tečaja nazdol proti ravniku, se polagoma umikalo. In kjer se je umikalo na eni strani, se je moralo tem bolj razprostrti na drugi strani, to je naravno. Jaz sem celo prepričan, da se je to zgodilo že od vsega pričetka razvoja zemlje in da se je življenje pričelo sploh tam, kjer vlada danes večinoma smrt in večni led, torej na severu. Da to niso tako prazna ugibanja, o tem sem vaju deloma že poučil, ko sem vaju opozarjal na okamenine, ki so jih zasledili visoko gori na severu. Že v davnih vekih je ondi rastlo drevje visoko in bujno, kakor ga dandanes niti v naših krajih ne najdemo več. Od živali pa so n. pr. dobili slonokosteni slično zobovje orjaške živali mastadona. O drugih dokazih bosta še pozneje slišala. Zakaj, tu še posebej omenjam, da se je življenje pričelo

tam, kjer ga danes skoro več ni, to bosta kmalu izvedela.

Kaj neda, ne samo sv. pismo, tudi knjige učenjakov, ki sicer ne dajo dosti na sv. pismo, omenjajo, da je zibel človeškega rodu stala v Aziji, češ, da je to moralo biti tako. In sicer po sv. pismu, ker je tam nekje bil za človeka pripravljen raj ali paradiz. Po mnenju učenjakov pa, ker so edino tam bili podani pogoji za porod človeškega rodu. Toda, če hočemo biti dosledni namreč v tem, da je življenje rastlin in živali vzniknilo na severu in ne vzhodu, moramo ravno tja prenesti tudi **zibelko za — človeški rod**. Zibelka človeka — ali pa če raje hočete — paradiz, **raj človeškega rodu, je bil visoko gori na severnem tečaju**. Ne bom raziskaval vprašanja, ali je človek bil postavljen v raj po besedah sv. pisma, ali se je pa po mnenju slavnega učenjaka Darvina (za njim tudi Häckla) po procesu življenjskega razvoja iz najnižjih vrst življenja sam razvil in kot zadnja veja na življenjskem drevesu ondi se sam povzdignil do krone stvarjenja. Ne tajim, da se človek ni razvil tudi v Aziji in drugih krajih, kjer so izkopali doslej znano najstarejše ostanke, ampak jaz sem prepričan, da se je človek povsod tam še le pozneje pojavil.

Predno vama razložim vzrok, ki je ne samo človeka pognal od severa proti osrednji Aziji, ampak, ki je tudi povzročil ono velikansko prirodno katastrofo, ki jo po sv. pismu imenujemo »vesoljni potop«, po zgodovini zemeljskega razvoja pa diluvij in ledeno dobo, vaju za kratek trenotek povabim še v paradiz človeka, na severni tečaj. V mislih to ne stane nič, zeblo nas tudi ne bo, gotovo ne huje, kot nas je par dni pred letošnjo nedeljo, ko so naši Gorjanci tudi močno dišali po severnem tečaju.

Dosedanji »izleti« na severni in južni tečaj so doprinesli dokaze, da je na severnem tečaju topleje nego na južnem; tudi je na severnem tečaju za sedem dni daljše poletje. Solnčni žarki podajo namreč na severno poluto v veliko večji meri na suho zemljo, jo razgrevajo ter s tem zračno toploto zvišujejo; nasprotno je južna poluta obdana z večjim morjem, ledenim seveda. Da je severna poluta, oziroma da so

bile severnotečajniške pokrajine še v novejši zgodovini človeštva še topleje, oziroma, da se čim dalje bolj ohlajajo, za to je več dokazov. Velik del Irlandije, ki je sedaj le še s šoto pokrit, je bil nekdanj zaraščen z gozdovi. V visokih škotijskih šotiščih grofij Sutherland in Caithnessu (izgovori: Setserlend in Kedsues), se dobe hrastove korenine in hlodi, kakoršni zdaj ne morejo več dorasti. Izlandija je bila nekdanj tudi zaraščena z gostimi gozdovi, katerih velika stebila se najdejo v močvirnih dolinah; na mestu prejšnjih visokih gozdov vspevajo zdaj le še brezovi grmi. Od srede 11. do srede 14. stoletja je Izlandija imela mnogo zelo krepkih prebivalcev; njih število se je skrčilo in po rasti opešalo. Grenlandija ali Zelena dežela, ki so jo njeni najditelji Norveži in Danci tako imenovali zaradi lepih livad, je sedaj pusta zemlja na tečajniškem morju. Grenlandska naselbina na vzhodni strani je leta 1406. štela 190 vasi; od istega časa je ledovje zaprlo vsak promet do nje in poginila je. Še le leta 1822. je Scoresby našel to primorje zopet prosto ledu, videl je človeška stanovišča z lovskimi pripravami in raznim hišnim orodjem: žalostne priče nekdanj cvetoče naselbine. Naselbina na zahodni strani Grenlandije je poginila že v 14. stoletju. V lepih dolinah ob južnih zanožinah (fjordih) ob Amaraliku stoje zapuščena stanovišča nekdanjih Normancev, ki so imeli posebno veliko goved in ovac. Toda dosti vzgledov. Naj še omenim, da kljub naraščanju mraza še blizu okoli tečaja živijo ptice, severni jeleni, rasejo pritlikave rastline, seveda v bližini morja, kamor ločnica večnega snega ne sega.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Ženske pri motitvah (zastajanju krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijetno zauživalno, preizkušeno zajamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštnine prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske neprilike izključene. 94

Veliki sovražniki.

Naše telo ima celo množino sovražnikov, velikih in majhnih, proti katerim se mora stalno boriti, da si ugotovi svojo pravico do obstanka.

Sovražniki človeškega telesa so mraz, veter, prepil, sneg, dež itd., ki skoro vsak dan v velikih množicah navaljujejo na človeka. Seveda je modra previdnost napravila naše telo odporno, pa vendar se tem velikim sovražnikom časih posreči, da nas zadenejo na nezavarovanih mestih, da nam zapuste spomin. Tak spomin nosimo n. pr. katerikrat v obliki kašlja, hripavosti, bolečin v vratu, revmati-

čnih bolečin itd. prav dolgo seboj, ako ga ne odstranimo zopet s Fellerjevim bolečine tolažečim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa - fluid«.

Pri bolečinah v vratu, težkem požiranju, influenci, hripavosti, zaslezenju in praskanju v vratu se je izkazal za šlez razkrajajoče, kašelj blažeče in antikataralično sredstvo. Tudi za druge bolečine zanesljivo pomaga.

Gospod Anton Körörsi, gozdar v Faracsisfalva, pošta Kurtya, nam piše:

»Že osem let rabim Vaš »Elsa - fluid« proti različnim bolečinam in težkočam, ki se pojavljajo pri meni kot gozdarju in se imam za obnovitev svojih moči in za svoje

zdravje zahvaliti samo temu izbornemu domačemu zdravilu.«

Zanimivo je tudi to - le pisanje:

»Ko sem izgubil že vsako upanje, mi je bilo z Vašim »Elsafluidom« mogoče odstraniti bolečine v prsih, slabo prebavo, malokrvnost in splošno onemoglost, na kateri sem trpel več let, in me veseli, da Vam morem to sporočiti.

Mihael Széhi s. r., Csátád.

Ker 12 steklenic tega preizkušenega domačega zdravila stane samo 5 K franko, naj bi ga vsak naših bralcev naročil pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsa - trg št. 318 (Hrvatsko).

... beczli.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 18. aprila 1914.
Linc: 54, 40, 47, 36, 67.

Dvignjene v sredo, dne 22. aprila 1914.
Trst: 22, 72, 50, 89, 33.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste	1	60	1	30
1 " " " II. "	1	40	1	60
1 " " " III. "	1	20	1	40
1 " telečjega mesa	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega)	1	60	2	40
1 " " (prekajenega)	1	90	2	20
1 " koštrunovega mesa	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici	1	20	1	32
1 " kozličevega mesa	0	—	0	—
1 kg masla	2	60	2	80
1 " masla surovega	2	60	2	80
1 " masti prašičje	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže	1	52	1	80
1 " slanine prekajene	1	90	2	—
1 " sala	1	76	1	94
1 " surov. margarinkega masla	2	40	0	—
1 " kuban. margarinkega masla	2	00	0	—
1 jajce	—	6	—	7
1 l mleka	—	20	—	00
1 " " posnetega	—	08	—	—
1 " smetane sladke	—	—	—	—
1 " " kisle	1	—	1	20
1 kg medu	1	40	2	60
1 " čajnega surovega masla	3	30	3	60
1 piščanec	1	50	2	—
1 golob	—	40	—	70
1 raca	2	00	0	—
1 gos	6	00	0	—
1 kapun	0	—	0	—
1 puran	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0	41	50	—	—
100 " " " " 1	41	60	—	—
100 " " " " 2	40	30	—	—
100 " " " " 3	39	00	—	—
100 " " " " 4	37	50	—	—
100 " " " " 5	36	50	—	—
100 " " " " 6	35	00	—	—
100 " " " " 7	29	50	—	—
100 " " " " 8	14	—	—	—
100 " " " " " 8	28	60	—	—
100 " koruzne moke	54	—	—	—
100 " ajdove moke I.	52	—	—	—
100 " ajdove moke II.	—	—	—	—
100 " ržene moke	—	—	—	—
1 l fižola	—	34	—	—
1 " graha	—	32	—	—
1 " leče	—	33	—	—
1 " kaše	—	28	—	—
1 " ričeta	—	20	—	—
100 kg pšenice	24	50	25	—
100 " rži	19	00	20	—
100 " ječmena	17	00	18	—
100 " ovs	18	00	19	—
100 " ajde	25	—	26	—
100 " prosa belega	28	—	00	—
100 " " navadnega	18	00	20	—
100 " koruze 1913	15	50	16	—
100 " činkvantina	20	00	00	—
100 " krompirja	5	00	5	50

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 11 do 12 K.
Cena mehkeemu les 7—do 8—K.
Trg za seno slamo, in stoljo.
Na trgu je bilo
voz sena 7 — 9 00
" slame 6 — 7 00
" stelje 0 00 0
" detelja 0 00 0

Kako se pljučne bolezni, dušljivi kašelj in naduha

popolnoma lahko ozdravijo, sporočim vsakemu zastoj. Pošljite frankirano kuverto za odgovor na go. B. Kolenska, Vršovice pri Pragi (Češko.)

Posestva naprodaj

v mariborskem okraju. Kdor želi kupiti kako posestvo, trgovino ali obrt, naj se pismeno obrne na podružnico društva „Branibor“ v Mariboru (Narodni dom), kjer dobi zastoj vse podatke in pojasnila.

Prodajalko

sprejme takoj ali v času 4—6 tednov v trgovino z mešanim blagom **Josip Cuček, Knežak via St. Peter na Krasu.** Plača drugo po dogovoru.

Moški in ženske, ki so pri boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natiska. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84 (Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikom. 94

Senzaciolna naravna prikazen 20. stoletja!!!!

Opozarjam na to, da ne nameravam tu delati plačane reklame, kakor se v enakih slučajih tako rado dogaja pač pa vsakemu popolnoma zastoj sporočim kako sem popolnoma zazdravil svojo dolgoletno težko

pljučno bolezen

naduho in dušljivi kašelj. — To domače zdravilo si vsakdo lahko ceno preskubi. Pošljite za odgovor frankirano kuverto. **Gospa B. Kolenska, Vršovice pri Pragi Češko.**

Citajte slovenska zgodovinska romana: Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1:80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Vabilo

na

IV. redni občni zbor

„Glavne hranilnice in posojilnice v Mokronogu“

reg. zadr. z neom. zav.

ki se boje vršil

v nedeljo 3. majnika 1914. ob 3. uri popoldne v zadržni pisarni (lastni hiši poleg sodnije)

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Potrjenje letnega računa
- 3.) Volitev načelstva in nadzorstva.
- 4.) Morebitna sprememba pravil.
- 5.) Slučajnosti.

Pripomba: Ako bi na določeno uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje drugi občni zbor s prvotnim sporedom in na istem kraju, ki sklepa pri vsakem številu navzočih.

Načelstvo.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Ura „Kangold“.

Novo! Obl. varov. **Novo!** Moja orig. ura „Kangold“, ploščata, je edino nadomestilo za pristno zlato uro in jo celo strokovnjaki ne razločijo od pristne zlate ure, vredne 100 K. Elegantna ploščata oblika. Cena ene ure K 4—. Cena dveh ur K 7:60. Za trdnost in dober tek 3 leta pismenega jamstva. Po povzetju razpošilja **razpošiljalnica ur Simon Lustig, Novi Sandec.**

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

Cena broširane knjige 1:40 K, vezane 2:40 K; po pošti 20 v. več.

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Sukno

za moške obleke v največji izbiri pri

Lenasi & Gerkman,

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitjanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro prebavljajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2—3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. Živina ne živi samo od tega kar požre, ampak od tega kako da prežveči. — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlihan in ga porabljaajo milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastonj, tudi če ne želiš **Mastina**, ali pa piši ti ali tvoj trgovec tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštine prosto.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, pu'ljenege 2 K, boljsege 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg vefefinege, snežnobelege, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K.

najtinejši prani puh 12 K — Kdor vzame 6 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitege rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stnovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 13—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 5 70; podpernica iz močnatega rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar 53

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.
Bogato ilustrovan cenik zastonj in franko.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižnici s $4\frac{1}{2}\%$ v tekočem računu najugodnoje. Z ozirem na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuji denar. Promet na leto do 1400 millionov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnoje. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

 Priporočamo našim **Kolinsko cikorijo**
✱ ✱ gospodinjam ✱ ✱ iz **EDINE** slovenske tovarne v Ljubljani.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000.—
Vlog	K 43,000.000.—
Rezervnega zaklada	K 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade**.
Za varčevanje ima vpeljane **lične domače hranilnike**.

Vsak teden novosti

volnenega in perilnega blaga
za ženske obleke, svilnate
rute in šerpe samo pri

LENASI & GERKMAN,

Ljubljana, Stritarjeva ul. št. 4.

Tkačina, platno za rjuhe brez
šiva, preproge, zavese odeje,

Vsa oprema za ženine in neveste.

Sifilitiki!

Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih postranskih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštnino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84**
(Lausitz). 94

Kmetovalci!

Svetovnoznane srebrno-jeklene kose

iz najvlačnejšega in najboljšega jekla,
lahke, s katerimi je mogoče najbolj
trdo travo pri enkratnem brušenju 100
korakov neprenehoma kositi, razpošilja

:: po pošti po najnižjih cenah ::

edino

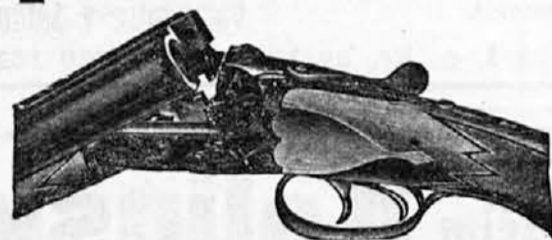
Adalb. Geissa nasl. **Vik. Pilih, Žalec.**

Zahtevajte cenovnik.

38

Edina SLOVENSKA crožna tovarna

DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::

PISITE PO:
CENIK
1914 61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. post. št. 828.406.
Pri ogr. post. hran. št. 19.864.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

F. Z. Z. D. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4 ³/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi
ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodijo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Franc Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19,000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.